

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА
Кафедра соціально-гуманітарних і правових дисциплін

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної роботи

_____ М. І. Мальований

«__» _____ 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ІСТОРІЯ ТА КУЛЬТУРА УКРАЇНИ

Освітній ступінь: бакалавр

Спеціальність: 203 Садівництво та виноградарство

Факультет плодовоовочівництва, екології та захисту рослин

Умань – 2019 р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Історія та культура України» для здобувачів вищої освіти спеціальності: 203 Садівництво та виноградарство. – Умань: Уманський НУС, 2019. – 19 с.

Розробник: к. і. н., доцент М. В. Костюк

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри соціально-гуманітарних та правових дисциплін

Протокол від «30» серпня 2019 року № 1.

Завідувач кафедри

«30» серпня 2019 р. _____ доцент Л. В. Машковська

Схвалено науково-методичною комісією факультету плодоовочівництва, екології та захисту рослин

Протокол від «____» _____ 20__ р. № ____

Голова _____ А. Г. Тернавський

«____» _____ 2019 року

© УНУС, 2019 рік

© М. В. Костюк, 2019 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 3	Галузь знань: 20 «Аграрні науки та продовольство»	Нормативна	
	Спеціальність: 203 Садівництво та виноградарство		
Модулів – 2		Рік підготовки	
Змістових модулів - 9		1	1
Загальна кількість годин - 90		Семестр	
		1	2
	Освітній ступінь: бакалавр	Лекції	
		18	8
		Семінарські	
		28	4
		Самостійна робота	
		44	78
Індивідуальні завдання: -			
Вид контролю: екзамен			

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):
 для денної форми навчання – 95,6%
 для заочної форми навчання – 15,3%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Дисципліна «Історія та культура України» розглядає низку теоретико-методологічних та конкретно історичних питань, пов'язаних з історією формування території сучасної України, історією становлення українського народу, історією державотворчих процесів на українських землях, формуванням самобутньої і неповторної вітчизняної культури.

Мета вивчення курсу полягає в поглибленні знань з історії та культури України; показі самобутності українського народу, його історії та культури; формуванні у студентів бачення історії України та сприйняття її культури як невід'ємної складової світового історичного процесу та світової культурної спадщини.

Основні завдання вивчення дисципліни «Історія та культура України»: проаналізувати етнічні й державотворчі процеси на території України та визначити умови формування та розвитку вітчизняної культури, як самобутньої культури українців; формувати уявлення про вітчизняну історію та культуру, як частину всесвітнього історичного та культурного процесу; розвивати навички дослідницької роботи з джерелами та об'єктивного аналізу історичних фактів; виховувати патріотичні почуття та шанобливе ставлення до історії України, її історичних постатей та діячів культури.

Згідно з вимогами Стандарту вищої освіти дисципліна «Історія та культура України» забезпечує набуття студентами **компетентностей**:

1. Здатність навчатися, здійснювати пошук та аналізувати інформацію з різних джерел.
2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях, приймати обґрунтовані рішення.
3. Здатність вирішувати професійні завдання спираючись на гуманістичні, загальнолюдські цінності, особисті знання, ідеї, переконання.
4. Здатність аргументовано відстоювати свої погляди, брати участь у дискусії з метою пошуку історичної істини.
5. Здатність мати громадянську позицію, високу історико-політичну культуру.
6. Здатність розуміти основні шляхи етногенезу української нації.
7. Здатність пояснити основні періоди історико-культурного розвитку українського народу та етапи формування української нації та її державності.
8. Здатність користуватись категоріально-понятійним апаратом історичної науки та вміння працювати з науковою та методичною літературою.
9. Здатність аналізувати історичні процеси, події, факти, давати їм власну оцінку.
10. Здатність користуватись різноманітними методами дослідження історичного процесу.

11. Здатність класифікувати явища культури за їх історичною значимістю, національною приналежністю і стильовими особливостями, а також аналізувати перспективи розвитку української культури.

Виконання вимог щодо опанування навчальною дисципліною «Історія та культура України» повинно забезпечувати необхідний рівень сформованості **результатів навчання**:

1. Демонструвати знання, здійснювати пошук та аналізувати інформацію з різноманітних джерел.
2. Застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях, приймати обґрунтовані рішення.
3. Вирішувати професійні завдання спираючись на гуманістичні, загальнолюдські цінності, особисті знання, ідеї, переконання.
4. Вміти аргументовано відстоювати свої погляди, брати участь у дискусії з метою пошуку історичної істини.
5. Виявляти громадянську позицію, високу історико-політичну культуру.
6. Розуміти основні тенденції історичного розвитку в конкретні історичні періоди.
7. Мати детальні знання про основні періоди історико-культурного розвитку українського народу та етапи формування української нації та її державності.
8. Знати найважливіші факти, події та процеси історичного минулого українського народу та вміти працювати з науковою та методичною літературою.
9. Розуміти та аналізувати історичні процеси, події, факти, давати їм власну оцінку.
10. Вміти користуватись різноманітними методами дослідження історичного процесу.
11. Вміти класифікувати явища культури за їх історичною значимістю, національною приналежністю і стильовими особливостями, а також аналізувати перспективи розвитку української культури.

12. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Стародавня середньовічна та нова історія та культура України.

Тема 1. Стародавня історія та культура України. Київська Русь.

Територія України територіально-адміністративний поділ. Перші поселення. Суспільні поділи праці та їх наслідки. Суспільно-політичний устрій. Періодизація історії України та її структура. Історіографія. Трипільський період. Державні утворення кочових народів на території України. Царство скіфів та його устрій. Античні міста держави Північного Причорномор'я.

Слов'яни: походження, розселення. Протодержавні утворення на українських землях. Причини, хід, етапи розвитку Київської Русі. Устрій Руської держави. Етнічні процеси в Київській Русі. Творення українського етносу. Монголо-татарська навала. Вплив Золотої Орди на політичне життя українських земель. Культура Київської Русі.

Феодальне роздроблення: причини, наслідки. Галицько-Волинське князівство – нова європейська держава: устрій, політика. Занепад Русі: причини, наслідки. Українські землі у складі Великого князівства Литовського. Україна у складі Речі Посполитої.

Тема 2. Козацька доба в Україні. Українська Національна революція середини та другої половини XVII ст.

Зародження та еволюція українського козацтва. Запорозька Січ – ядро формування власної держави. Суспільно-політична та економічна організація українського козацтва.

Вплив козацтва на формування національної самосвідомості народу. Запорозька Січ у міждержавних відносинах Європи та Азії.

Козацько-селянські повстання кінця XVI середини XVII ст. та їх наслідки. «Ординація Війська Запорозького» (1638).

Причини, характер, рушійні сили національної революції. Розгортання національно-визвольної і соціальної боротьби. Укладення Зборівської угоди. Державницькі процеси у Гетьманщині.

Погіршення геополітичного становища. Переяславська рада: умови, політико-правове-значення. Криза Гетьманщини. Руїна.

Наступ на політичну автономію України. Політичні причини і наслідки поразки І. Мазепи. Гетьман в екзилі П. Орлик та його конституція. Продовження процесу інкорпорації України до складу Російської імперії. Ліквідація царизмом автономії України. Розвиток культури України у другій половині XIV-XVIII ст.

Тема 3. Українське національне Відродження XIX ст.

Політичні та економічні наслідки остаточної втрати Україною автономії. Політизація національного руху в Україні. Зародження перших політичних організацій. Вплив європейських революцій 1848-1849 рр. на політичне життя в українських землях. Скасування кріпацтва та реформи в Україні. Громадівський та народницький рухи. Започаткування руху за політичну незалежність України. Українська культура у XIX ст.

Змістовий модуль 2. Україна в добу новітньої історії.

Тема 4. Нові тенденції в соціально-політичному та культурному житті України на початку XX ст..

Соціально-економічні та політичні чинники національно-визвольного руху на початку XX ст.. Новий етап структурування українського суспільства. Революція 1905-1907 рр. Виникнення політичних партій. Українські фракції в парламентах Росії та Австрії на початку XX ст..

Тема 5. Національно-демократична революція в Україні. Боротьба за державність (1917-1920 рр.)

Соціально-економічні та політичні чинники національно-визвольного руху на початку XX ст.. Створення Української Центральної ради та її діяльність. Українська держава гетьмана П. Скоропадського. Політика Директорії та її наслідки. Утвердження більшовицької влади в Україні. Національно-визвольний рух на землях західної України. Поразка української національно-демократичної революції: причини, наслідки.

Тема 6. Радянська українська державність між двома світовими війнами, в роки Другої світової війни та повоєнний період

Українські землі між двома світовими війнами.

Політична система радянської України у 29-30-ті роки. Становлення та утвердження тоталітарного режиму. Політичні процеси та репресії наприкінці 20-х – 2 30-ті рр.. XX ст.. Конституція УРСР 1937 р. як ширма тоталітаризму. Створення командно-адміністративної системи у економіці. Соціально-економічні та політичні процеси на західноукраїнських землях. Національно-культурне відродження в Україні та його занепад (1917-1939 рр.)

Політичне становище України у Другій світовій війні.

Українське питання у європейській політиці напередодні Другої світової війни. Україна в планах нацистського керівництва. Політичні процеси в Україні в період німецької окупації. Діяльність підпілля і партизанський рух. Створення УПА. Звільнення України від окупації. Закінчення Другої світової війни та її політичні наслідки для України.

Тема 7. Україна у другій половині 40-их - 60-их рр. ХХ ст.

Посилення сталінського диктату в Україні в повоєнні роки. Підпільно-партизанська боротьба ОУН-УПА на західноукраїнських землях. Політична ситуація в Україні за лібералізації комуністичного режиму в середині 50-60-их рр.

Застій, перебудова в СРСР та їх прояви в Україні.

Реванш командно-адміністративної системи. Наростання кризи в Україні. Посилення реакції в духовному житті. Нові тенденції в діяльності українського опозиційного руху. Національне пробудження українського народу. Культура України у 1939-1991 рр.

Тема 8. Україна в добу суверенітету.

Проголошення незалежності України. Загальноукраїнський референдум 1 грудня 1991 р. Соціально-економічне та політичне життя у 90-ті рр.. ХХ ст.. Основні події політичного життя України 2000-2012 рр. Економічна політика української держави на сучасному етапі. Зовнішня політика. Стан культури України в сучасних умовах.

13. Структура навчальної дисципліни.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Всього	л	с	ін	с/р	Всього	л	с	ін	с/р
го			д.	р	го			д.	р	
Змістовий модуль 1. Стародавня, середньовічна та нова історія України.										
Тема 1. Стародавня історія та культура України.	10	2	4		4	-	1	0.5	-	8
Київська Русь.										
Тема 2. Українське козацтво.	12	2	4		6		1	0.5		10
Доба української національної революції середини та другої половини XVII ст. Культура в XVI-XVIII ст.										
Тема 3. Українське національне Відродження у XIX ст.	12	2	4		6		1	0.5		10
Змістовий модуль 2. Україна в добу новітньої історії.										
Тема 4. Нові тенденції в соціально-політичному та культурному житті України на початку XX ст..	10	2	2		6	-	1	0.5	-	10
Тема 5. Національно-демократична революція. Боротьба за державність (1917-1920 рр.).	10	2	2		6		1	0.5		10
Тема 6. Радянська українська державність між двома світовими війнами, в роки Другої світової війни та повоєнний період	14	4	4		6		1	0.5		10
Тема 7. Україна в другій половині XX ст...	12	2	4		6		1	0.5		10
Тема 8. Україна в добу суверенітету	10	2	4		4		1	0.5		10
Всього годин	90	18	28		44	90	8	4	-	78

5. Теми семінарських занять

№/п/п	Зміст	Години
1.	1. 1. Стародавня історія України	2
2.	1. 2. Київська Русь	2
3.	1. 3 Південно-західні руські князівства та їх політика.	2
4.	1. 4. Козацька доба в Україні.	2
5.	1. 5 Доба української національної революції середина та другої половини XVII ст	2
6.	1. 6 Українська державність у XVIII ст..	2
7.	1. 7. Українське національне відродження у XIX ст.	2
8.	2. 1 Нові тенденції в соціально-політичному житті України на початку XX ст..	2
9.	2. 2 Національно-демократична революція. Боротьба за державність (1917-1920 рр.).	2
10.	2. 3 Українські землі між двома Світовими війнами.	2
11.	2. 4 Політичне становище України у Другій світовій війні.	2
12.	2. 5 Україна в другій половині 40-их - 60-их рр.. XX ст...	2
13.	2. 6 Застій, перебудова в СРСР та їх прояви в Україні	2
14.	2.7 Україна в добу суверенітету	2
		28

6. Самостійна робота

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Змістовий модуль 1. Битва на Синіх Водах – повернення України до Європи.	5
2.	Розкрити процеси Сеймова боротьба – перший досвід українського парламентаризму. 6 (С. 24-27)	3
3.	Політичні причини та наслідки Люблінської унії для України. 11 (С. 38-44)	3
4.	Гадяцький трактат 3 (С. 76-83)	3
5.	Політичне життя в Україні за часів Речі Посполитої 2 (С. 113-121)	3
6.	Українська політична еміграція у XVIII ст. 7 (С. 122-134) 15 (С. 171-176)	3
7.	Народницький рух. 9 (С. 246-253)	3
8.	Змістовий модуль 2. Започаткування руху за політичну незалежність України. 15 (С. 171-176)	3
9.	Ліберальна течія в політичному житті України. 4 (С. 184-194)	3
10.	Соціалістична ідея в політичному житті України. 15 (С. 191-197)	3
11.	Українські фракції та українське питання в Державних Думах Російської імперії. 13 (С. 236-247)	3
12.	Українські фракції в Державній Думі Росії. 4 (С. 137-145)	3
13.	Українські фракції в австрійському парламенті та галицькому сеймі. 4 (С. 248-256)	3
14.	Підпільно-партизанська боротьба ОУН-УПА на західноукраїнських землях. 15 (С. 377-379)	3
Разом		44

6. Індивідуальні завдання

Змістовий модуль 1

Стародавня, середньовічна та нова історія та культура України

1. 1. Стародавня історія та культура України.

1. Палеоліт на території України.
2. Мезоліт на території України.
4. Неолітична революція.

. 2. Київська Русь.

1. Причини Виникнення Русі.
2. «Норманська теорія».
3. Військові походи київських князів.
4. Зовнішня політика Русі.

1. 3. Південно-західні руські князівства та їх політика.

1. Створення Волинського князівства.
2. Створення Галицького князівства.
3. Ремесла та торгівля, їх місце в економічному житті Галицько-Волинського князівства.
4. Занепад Галицько-Волинського князівства. Причини, наслідки.

1. 4. Козацька доба в Україні.

1. Передумови виникнення Українського козацтва.
2. Запорізька Січ.
3. Військове мистецтво козаків.
4. Морські походи.

1. 5. Доба української національної революції середина та другої половини XVII ст..

1. Політичні програми держави Б. Хмельницького.
2. Державний устрій держави Б. Хмельницького.
3. Переяславська угода 1654 р.
4. «Березневі статті».

1. 6. Українська державність у XVIII ст.

1. Конституція П. Орлика.
2. Наступ Росії на соціально-політичні права та свободи українців.
3. Коліївщина.
4. Соціальний рух в Галичині та Буковині.

1. 7. Українське національне відродження у XIX ст.

1. Питання української державності в суспільно-політичному русі.
2. Розвиток національно-визвольних ідей на західноукраїнських землях.

3. Ліквідація кріпосного права на Галичині та Буковині.
4. Громади та їх діяльність.

Змістовий модуль 2. Україна в добу новітньої історії.

2. 1. Нові тенденції в соціально-політичному та культурному житті України на початку ХХ ст.

1. Виникнення політичних партій у Наддніпрянській Україні.
2. Діяльність українських політичних партій в роки першої російської революції.
3. Політичні партії Західної України.
4. Українські політичні сили в роки Першої світової війни.

2. 2. Національно-демократична революція. Боротьба за державність (1917-1920 рр.).

1. Початок української національно-демократичної революції.
2. Проголошення ЗУНР.
3. Конституція УНР.
4. Отаманщина.

2. 3. Українські землі між двома Світовими війнами.

1. Становище українського населення в Галичині, Закарпатті та Буковині.
2. Боротьба українських партій Галичини за українську державність
3. Проголошення незалежності Прикарпатської України.
4. Приєднання Буковини до УРСР.

2.4. Політичне становище України у Другій світовій війні

1. Українське питання напередодні Другої світової війни.
2. Проголошення ОУН Акту відновлення Української держави.
3. Визнання московським центром окремих атрибутів української державності.
4. Друга світова війна і Україна: втрати, надбання.

2. 5. Україна в другій половині 40-их - 60-их рр.. ХХ ст.

1. Перші кроки десталінізації та їхні наслідки в Україні.
2. Поразка хрущовських реформ.
3. Виступи опозиційних сил за суверенітет України.
4. Дисидентство та його прояви у КПУ.

2. 6. Застій, перебудова в СРСР та їх прояви в Україні.

1. Причини і прояви застійних явищ у суспільному житті.
2. Україна в системі міжнародних відносин.
3. Перебудова та її специфіка в Україні.

4. Гласність, та її прояви в Україні.

2. 7. Україна в добу суверенітету.

1. Виникнення багатопартійності.
2. Вибори до Верховної ради та місцевих органів влади.
3. Створення СНД.
4. Україна і Євросоюз.

Номери варіантів індивідуальних завдань

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	1, 5, 10	2, 6, 11	3, 7, 12	4, 6, 13	5, 9, 14	6, 10, 15	7, 15, 19	8, 16, 20	9, 17, 21
2.	22, 25, 28	23, 26, 29	24, 27, 30	28, 31, 34	25, 29, 33	35, 39, 41	40, 44, 48	42, 45, 49	43, 47, 50
3.	1, 22, 32	2, 23, 33	3, 24, 44	4, 28, 38	5, 15, 25	6, 35, 45	7, 40, 50	8, 42, 49	9, 43, 48
4.	10, 25, 35	2, 11, 23	7, 30, 44	4, 31, 41	5, 25, 35	6, 12, 18	7, 14, 21	8, 16, 24	9, 18, 27
5.	10, 28, 35	6, 29, 33	7, 27, 44	4, 16, 24	5, 14, 33	6, 14, 22	7, 17, 29	8, 16, 24	9, 19, 39
6.	1, 5, 10	23, 26, 29	3, 7, 12	4, 6, 13	5, 9, 14	6, 10, 15	7, 15, 19	8, 16, 20	9, 17, 21
7.	22, 35, 28	2, 23, 33	24, 27, 30	28, 31, 34	25, 29, 33	35, 39, 41	40, 44, 48	42, 45, 49	43, 47, 50
8.	1, 22, 32	2, 11, 23	2, 24, 44	4, 28, 38	5, 15, 25	6, 12, 19	7, 40, 50	8, 16, 24	9, 43, 48
9.	10, 25, 35	6, 29, 33	7, 30, 44	4, 31, 41	6, 14, 33	6, 25, 23	7, 15, 22	8, 16, 24	9, 18, 27
10.	1, 10, 60	11, 31, 51	1, 42, 52	5, 45, 53	6, 16, 54	6, 18, 55	7, 17, 57	8, 28, 58	9, 39, 59
11.	1, 22, 32	2, 6, 11	3, 7, 12	4, 6, 13	5, 9, 14	35, 39, 41	7, 15, 19	8, 16, 20	43, 47, 50
12.	22, 35, 28	2, 23, 33	3, 7, 12	4, 28, 38	5, 15, 25	6, 12, 18	40, 44, 48	8, 42, 49	9, 18, 27
13.	22, 35, 28	2, 11, 23	7, 30, 44	4, 6, 13	5, 9, 14	35, 39, 41	7, 14, 21	8, 16, 20	9, 39, 59
14.	10, 25, 35	6, 29, 33	2, 24, 44	5, 45, 53	25, 29, 33	6, 25, 23	7, 40, 50	8, 16, 24	9, 17, 21

7. Запитання до виконання контрольних робіт з курсу «Історія та культура України»

1. Первіснообщинний лад, його періодизація, критерії.
2. Виникнення первісної соціальної структури людського суспільства.
3. Державність киммерійців.
4. Скіфське царство.
5. Союз сарматських племен.
6. Готська держава та місце в ній українських земель.
7. Гуни та їх роль в історії України.
8. Античні міста держави Північного Причорномор'я та форми їх політичної організації.
9. Боспорське царство.
10. Антська держава.
11. Устрій суспільного життя східних слов'ян.
12. Передумови утворення та теорії походження Київської Русі.
13. Державницька діяльність перших київських князів.
14. Князювання Володимира Великого та його реформи.
15. Київська Русь за часів Ярослава Мудрого. Зміцнення міжнародного авторитету.

16. Становлення державної ієрархії управління. Судочинство. Право Русі «Руська правда».
17. Володимир Мономах та його прагнення відновити єдність держави.
18. Українська шляхта та її роль у Великому князівстві Литовському.
19. Реєстрове козацтво.
20. Дмитро Вишневецький – засновник Запорізької Січі.
21. Селянсько-козацьке повстання 1591-1593 рр. під проводом К. Косинського.
22. Козацько-селянські повстання першої половини XVII ст.
23. боротьба козацтва проти татарсько-кримської агресії. Хотинська битва.
24. П. Сагайдачний та його діяльність.
25. Б. Хмельницький – визначний державний, політичний, та військовий діяч України.
26. Особливості політичного устрою держави Б. Хмельницького. Поєднання рис військового і цивільного управління.
27. Козацьке звичаєве право. Суд. Державні фінанси.
28. Дипломатична діяльність Б. Хмельницького. Найважливіші міжнародні угоди.
29. І. Виговський та його діяльність.
30. Гадяцький трактат 1658 р.
31. Гетьманування Ю. Хмельницького. Переяславський договір 1659 р.
32. Турецька альтернатива П. Дорошенка.
33. П. Орлик. Перша Конституція України.
34. Гетьманування І. Скоропадського. Занепад української автономії.
35. П. Полуботок та спроба протидіяти російському засиллю України.
36. Ліквідація Гетьманщини. К. Розумовський.
37. Ліквідація Січі. П. Калнишевський.
38. Розповсюдження масонства в Україні. «Любов до істини» В. Лукшевич.
39. Південне товариство декабристів. «Руська правда» П. Пестеля.
40. Програмні документи та діяльність Кирило-Мефодіївського товариства.
41. Буржуазні реформи 60-70-х рр.. XIX ст.. та їх вплив на суспільно-політичне життя Наддніпрянщини.
42. «Хлопомани» В. Антонович.
43. Громадівський рух. М. Драгоманов.
44. Поширення соціалістичних ідей в Україні.
45. Піднесення національно-визвольного руху в Україні у 1905-1907 рр.
46. Участь населення Галичини у революції 1848-1849 рр. «Головна руська рада».
47. Адміністративний устрій і соціально-економічний розвиток західноукраїнських земель.
48. Утворення українських політичних партій на Наддніпрянщині.
49. Утворення українських політичних партій на Галичині.
50. М. Міхновський. «Самостійна Україна».
51. «Братство тарасівців».
52. «Товариство українських поступовців».

53. Ідеї самостійності України Д. Донцова, В. Липинського.
54. Генеральний Секретаріат та його діяльність по забезпеченню автономних прав.
55. Насадження тоталітарного режиму в Україні. Сталінська політика «Нового курсу».
56. Спроба військового перевороту у Москві 19-21 серпня 1991 р. та його прояви в Україні.
57. Дипломатичне визнання суверенної України.
58. Україна в СНД.
59. Україна і європейський інтеграційний процес.
60. Східна і західна українська діаспора в міждержавних стосунках України.

9. Методи навчання

В рамках вивчення дисципліни передбачається проведення лекцій, семінарів, самостійної та індивідуальної роботи студентів.

Лекція є основною формою навчального процесу. Мета лекції – розкрити основні положення теми, досягнення науки, з'ясувати невирішені проблеми, узагальнити досвід роботи, дати рекомендації щодо використання основних висновків за темами на практичних заняттях.

Лекція має структуру набуття нових знань і містить такі елементи:

- вступ, де дається мотивація навчання, чітке формулювання теми лекції та постановка завдання;
- викладення в логічній послідовності окремих частин лекції;
- висновки, що дають можливість осмислити лекцію в цілому і виділити основну ідею;
- конкретне завдання на самостійну роботу;
- відповіді на запитання.

Основні вимоги до лекції:

- високий теоретичний рівень інформації, посилання на законодавчі та нормативні акти, на нові досягнення науки;
- розкриття наукових засад курсу;
- зв'язок теорії з практикою, зосередження уваги студентів на питаннях, які вирішуються у світлі сучасних вимог;
- рекомендації до поглибленого самостійного вивчення тем, необхідних для практичної роботи.

Передбачається застосування таких видів лекцій: вступної, тематичних та підсумкової; залежно від методів викладу навчального матеріалу: монологічних, проблемних, лекцій-бесід тощо.

Семінарське заняття – це колективний науковий пошук певної навчальної проблеми і шляхів її ефективного розв'язання. Учасники заняття аналізують проблему, виявляють причинно-наслідкові зв'язки, висувають шляхи її оптимального вирішення, відповідають на запитання і дискутують. Проводиться, як правило, зі студентами, які мають відповідну підготовку й досвід самостійного вивчення складних наукових і практичних проблем

Основні вимоги до семінару:

- продуманість змісту теми, її проблем та методики обговорення;
- визначення цілей, дидактичних і виховних завдань заняття;
- проблемна постановка запитань;
- увага до стрижневих питань та логіки їх розкриття;
- постійне керування перебігом семінару, створення атмосфери невимушеності, полемічності й творчої активності;
- стимулювання дискусії;
- забезпечення всебічного розгляду й аналізу навчальних проблем, об'єктивна оцінка виступів і відповідей, своєчасне їх коригування;
- орієнтація студентів на подальшу самостійну роботу над навчальним матеріалом тощо.

Самостійна робота студентів полягає у вивченні та опрацюванні наукової, навчально-методичної літератури, законодавчих і нормативних актів, виконанні навчальних завдань.

У процесі самостійної роботи студенту необхідно вивчити за допомогою рекомендованої літератури весь матеріал, передбачений програмою курсу.

Індивідуальна робота проводиться з метою підвищення рівня підготовки студентів та передбачає додаткове опрацювання навчального матеріалу з дисципліни «Історія економіки та економічної думки» з кінцевою підготовкою індивідуального завдання у формі реферату за заданими темами.

10. Методи контролю

Для забезпечення оцінювання студентів проводиться поточний (модульний) та підсумковий (залік) контроль.

Модульний контроль передбачає перевірку стану засвоєння визначеної системи елементів знань та вмінь студентів з того чи іншого модулю.

При контролі систематичності та активності роботи на семінарських заняттях оцінюванню в балах підлягають: рівень знань, необхідний для виконання лабораторних робіт; повнота, якість і вчасність їх виконання та результати захисту; рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах на семінарських заняттях; активність при обговоренні питань, що винесені на семінарські заняття; результати експрес-контролю тощо.

При контролі виконання індивідуальних завдань, які передбачені робочою навчальною програмою дисципліни, оцінюванню в балах підлягають: самостійне опрацювання тем в цілому чи окремих питань; написання рефератів, есе; підготовка конспектів навчальних чи наукових тестів; переклад іноземних текстів, встановлених обсягів, підготовка реферативних матеріалів з публікації тощо.

При виконанні модульних (контрольних) завдань оцінюванню в балах підлягають теоретичні знання і практичні уміння, яких набули студенти після опанування певного модуля. Модульний контроль проводиться письмово у формі тестів, розв'язання практичних завдань під час проведення контрольних робіт.

Результати поточно-модульного контролю виставляються в журналах обліку роботи викладача.

Повторне виконання модульних контрольних робіт та індивідуальних завдань на вищу кількість балів дозволяється, як виняток, з поважних причин за погодженням викладача, який викладає дисципліну, з дозволу декана факультету до початку підсумкового контролю (екзамену).

У разі невиконання певних завдань поточного контролю з об'єктивних причин, студенти мають право, з дозволу лектора за поданням викладача, який проводить практичні заняття, скласти їх до останнього семінарського заняття. Час і порядок складання визначає викладач, що веде практичні заняття.

У разі, коли студент не з'явився на проведення модульної контрольної роботи без поважних причин, він отримує нуль балів.

Перездача модульного контролю допускається у строки, які встановлюються викладачем. Знання студента з певного модуля вважаються незадовільними, за умови коли сума балів його поточної успішності та за модульний контроль складають менше 61% від максимально можливої суми за цей модуль. В такому випадку можливе повторне перескладання модуля у терміни встановлені викладачем.

Рейтингова сума балів з навчальної дисципліни після складання модулів та підсумкового контролю виставляється як сума набраних студентом балів протягом семестру та балів набраних студентом на підсумковому контролі.

До підсумкового контролю допускаються студенти, які виконали всі модульні контролі, передбачені для даної навчальної дисципліни і за рейтинговим показником набрали не менш як 35 балів.

Підсумковий контроль забезпечує оцінку результатів навчання студентів на заключному етапі вивчення дисципліни і проводиться відповідно до навчального плану у вигляді екзамену в термін, встановлений графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному даною робочою програмою навчальної дисципліни. Форма проведення контролю є комбінованою (передбачає усну відповідь на два теоретичних питання і письмово на одне тестове завдання). Зміст і структура контрольних завдань, екзаменаційних білетів та критерії оцінювання визначаються рішенням кафедри.

Якщо у підсумку студент отримав за рейтинговим показником оцінку "FX", то він допускається до повторного складання підсумкового контролю з дисципліни. Студент, допущений до повторного складання підсумкового контролю зобов'язаний у терміни, визначені деканатом, перездати невиконані (або виконані на низькому рівні) завдання поточно-модульного контролю, виконати модульні контролі і скласти підсумковий контроль. Рейтинговий показник студента з навчальної дисципліни при цьому визначається за результатами повторного складання підсумкового контролю і не впливає на загальний рейтинг студента.

У разі отримання студентом за рейтинговим показником оцінки "F", то він повинен пройти повторний курс вивчення цієї дисципліни протягом наступного семестру (навчального року) за графіком, встановленим деканатом. Бали, отримані студентом при вивченні дисципліни у попередній період, анулюються.

10. Розподіл балів, які отримують студенти.

В основу рейтингового оцінювання знань студента закладена спеціальна 100 бальна шкала оцінювання (максимально можлива сума балів, яку може набрати студент за всіма видами контролю знань з дисципліни з урахуванням поточної успішності, самостійної роботи, науково-дослідної роботи, підсумкового контролю). Встановлюється, що при вивченні дисципліни до моменту підсумкового контролю (іспиту) студент може набрати 70 балів. На підсумковому контролі (іспит) студент може набрати 30 балів, що і сумі дає 100 балів. Кількість балів, які можна набрати у ході вивчення курсу дисципліни розподіляються наступним чином:

- відповідь на питання семінарського заняття оцінюються за стандартною шкалою, але лише у межах позитивних оцінок – «відмінно» - 3 бали; «добре» - 3 бали; «задовільно» - 1 бал;
- підготовка реферату (8-10 аркушів із зазначенням джерел інформації) – 1 бал;
- два тестових контролі (по 50 тестових завдань), по кожному з яких можна набрати бали відповідно до кількості (%) правильних відповідей:
- 90% правильних відповідей – 5 балів; 82-89% - 4 бали; 74-81% - 3 бали; 68-73% - 1 бал; 49% правильних відповідей – 0 балів.

Розподіл балів, які отримують студенти при формі контролю «екзамен»

Модуль 1.(поточне тестування)																Контр.	Сума
Змістовий модуль 1								Змістовий модуль 2								іспит	
35								35								30	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	МК1	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	МК2		
5	5	5	5	4	3	3	5	5	5	5	5	4	3	3	5		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

1. Історія України: учебник для студ. высш. учебн. заведений / [Казьмирчук Г. Д., Колесник В. Ф., Коцур А. П., **Костюк М. В.** и др.] .– К.: Логос, 2010.– 752 с.
2. Діячі науки і культури України: нариси життя та діяльності. Навчальний посібник. Рекомендовано МОН України / [Казьмирчук М. Г., Колесник В. Ф., Коцур А. П., **Костюк М. В.** та ін.] ; за заг. ред. А. П. Коцура, В. П. Коцура, Н. В. Терес. – Київ – Чернівці: Книги – XXI, 2010. – 688 с.
3. **Костюк М. В.** Історія України. Навчально-методичний посібник. Довідник / М. В. Костюк . – Умань, 2018. – 80 с.
4. **Костюк М. В.** Історія України. Навчально-методичний посібник. – Умань, 2019. – 80 с.
5. **Костюк М. В.**, Гарбар О. П. Історія та культура України (для студентів неспеціальних факультетів усіх форм навчання): Навчальний посібник. – Умань: ВПЦ «Візаві» (Видавець «Сочінський М.М.»), 2019. – 279 с.

12. Рекомендована література Базова

1. Аркас М. Історія України-Русі. К.: Вища школа, 1990.
2. Бойко О. Д. Історія України. – К., 1999.
3. Борисенко В. Й. Курс української історії: З найдавніших часів до ХХ ст.: навч. посібник. – К.: Либідь, 1996.
4. Грицак А. Й. Нарис історії України: формування модерної української нації ХІХ – ХХ ст.. – К., 1996.
5. Грушевський М. Ілюстрована історія України. – К.: Наукова думка, 1992.
6. Малик Я., Вол Б., Чуприна В. Історія української державності. – Львів: Світ, 1995.
7. Дорошенко Д. Нарис історії України. – Львів, Світ, 1991.
8. Крип'якевич І. Історія України. – Львів: Світ, 1990.
9. Полонська-Василенко Н. Історія України. – К.: Либідь, 1992.

- Стеблій Ф. І. Революція 1848-1849 років у Європі і Україна. – К., 2011.
10. Яворницький Д. Історія запорізьких козаків: в 3-х т. – К.: Наукова думка, 1991.
11. Яковенко Н. Нарис історії України з найдавніших часів до кінця XVIII ст.: навч. посібник. – К.: Генеза, 1997.
12. Історія України: нове бачення. У 2-х т. – К.: Україна, 1996.
13. Історія України / Керівник авт. кол. Ю. Зайцев. – Львів.: Світ, 2006.
14. Повість временних літ. – К., 1990.
15. Політична історія України // За ред.. Танцюри В. Л. – К., 2001.

Допоміжна

1. Антонович В. Про козацькі часи на Україні. – К.: Дніпро, 1991.
2. Апанович О. Розповіді про запорозьких козаків. К.: Дніпро, 1991.
3. Баран В. К. Україна після Сталіна: Нарис історії 1953-1985 рр. – Львів: Свобода, 1992.
4. Брайчевський М. Приєднання чи возз'єднання? // «Україна». 1991.
5. Брицький П. П. Україна в Другій світовій війні
6. Ганжа О. Українське селянство у боротьбі проти тоталітарного режиму / Історія України. – 2000. - №45.
7. Мірчук П. Українська Повстанська Армія. 1942-1952 рр.
8. Сергійчук В. Національна символіка України. – К., 1992.
9. Терещенко Ю. Україна і європейський світ. К.: Перун, 1996.
10. Літопис самовидця. – К.: Наукова думка, 1971.

Інформаційні ресурси

11. www.litopys.org.ua
12. www.history.org.ua
13. www.nbuv.gov.ua
14. www.nplu.org.ua
15. www.iananu.kiev.ua
16. www.istpravda.com.ua/tags/tag_історія+України/
17. www.ukrainehistory.narod.ru/
18. www.novamova.com.ua
19. www.iananu.kiev.ua